

[Ольга Петрова

сальний музей [вітальня [fine event [майстер [гурманток [майстерклас [несподіваний викривс [шок

« Де знайти слова, щоб описати всі прогулянки Осакою, розповісти про фантазії садівників, про красу експозицій у холах модерних готелів, про делікатність людей, про гречність таксистів, уніформа яких включає білосніжні рукавички, та про мереживні чохла на сидіннях автомобіля »

Сьогоднішня Україна майже зовсім не кореспондується із романтичним сприйняттям світу. Але коли говориш про храми, сади та музеї Японії, погляду крізь «рожеві окуляри» уникнути не вдається.

У музеї Осаки та Кіото я закохалася, гортаючи в бібліотеках фотоальбоми, задовго до того, як потрапила до Японії. В сучасній Осаці, де архітектуру створено корифеями-модерністами: Кендзо Танге, Кісью Курокава, Тадао Андо, Буніхсіко Макі, будівництву музеїв належить чільне місце.

У кожного японського міста своє обличчя і неповторний характер. Кіото – у мину-

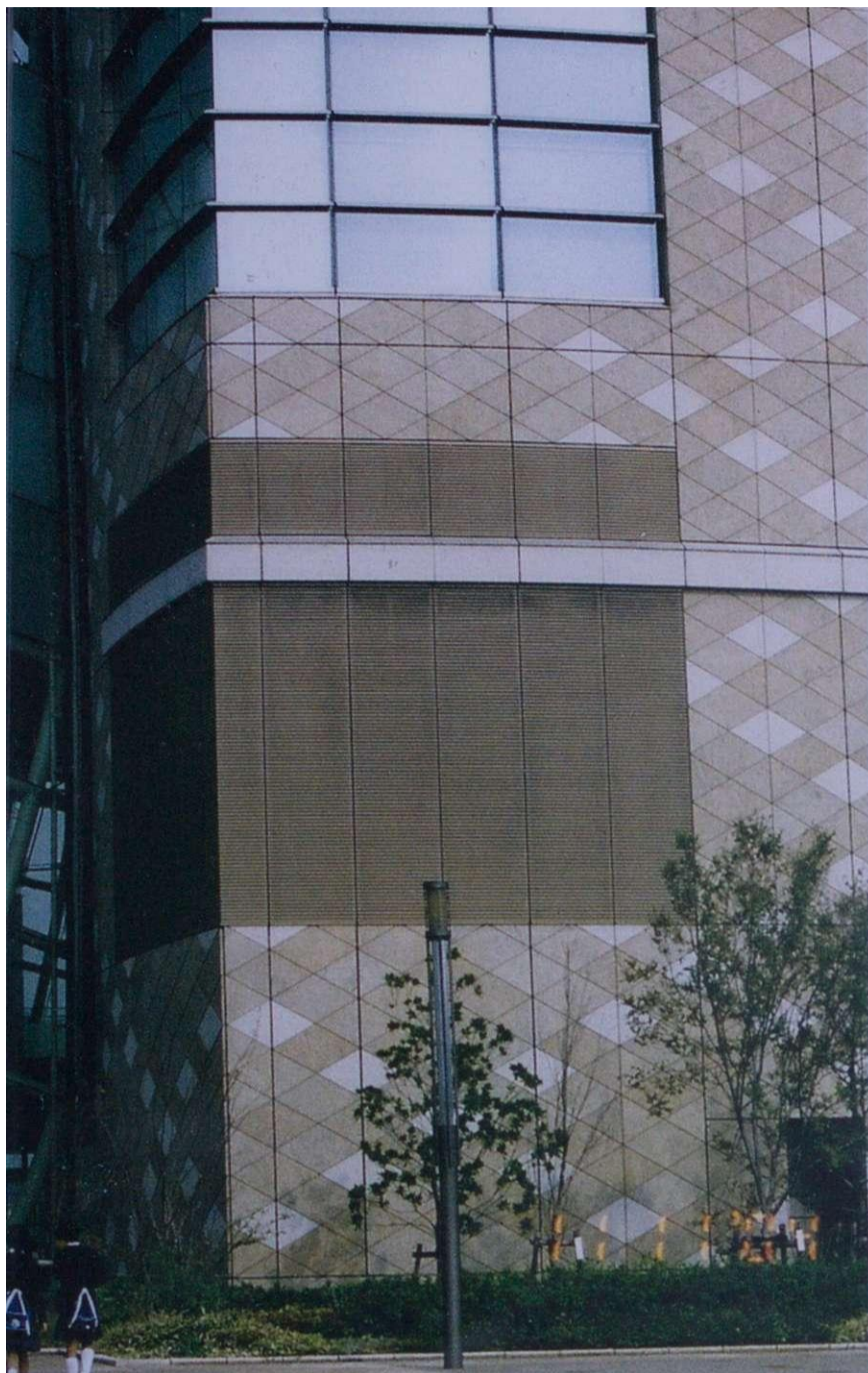
лому імператорська столиця – хизується традиційністю, культивує аристократизм манер і способу життя. Токіо підкреслено офіційне. А Осака – це, передусім, місто бізнесменів і банкірів. Динаміка характерів, почуття гумору, прихильність до міського свята – звідси їхня любов до новачків, особливо до мистецтва європейського авангарду початку ХХ століття. У країні, де традиційну культуру цінують понад усе, динамічна за стилем життя Осака залюбки приймає експозиції модерного мистецтва з Нью-Йорка, Берліна, Москви.

Жителі Осаки пишаються міськими новобудовами. Музеем історії міста, будівлею

унікального грандіозного Акваріуму, оригінальними хмарочосами й новими концертними залами бізнес-центру. Суперавангардні проекти платникам податків обходяться недешево, проте вони готові фінансувати екстравагантну, але при цьому естетичну та зручну для людини «іншу природу». Архітектори, що перетворили Осаку на місто-супермодерніст, дбайливо зберегли її старовину. Стародавні будівлі й маленькі храми не знищують, як це зазвичай відбувається у нас. У самому серці розкішних пасажів, іноді навіть у холах бізнес-центрів, зустрінеш храми XVII–XIX століть, обрамлені металом та склом ХХІ століття.

► Осіння ікебана в парку Сегуна (правителя) Осаки

▲ Фасад (фрагмент) Музею історії м. Осака

FAIRNE ART® [музеї світу]

fine place | художні

турботою суспільства. Юрби школярів заповнюють хол.

Безшумні ліфти піднімають відвідувачів на верхній поверх – в експозицію доісторичної Японії, в той небезпечний для людини світ, який то зігрівав сонцем, то знищував людність островів вогняною лавою вулканів. Поверхом нижче перед присутніми постає епоха впливу китайської культури: церемоніал двору, мистецтво каліграфії, зародження буддизму, що стане домінантою духовного життя Японії. Спускаючись ескалатором із одного поверху на інший глядач наче мандрує крізь товщу століть – від середньовіччя до кінця XIX століття, коли Японія до того закрыта, перестала бути terra incognita для європейців. Музей як «технологічне диво» дає можливість головним його відвідувачам – дітям, відтворити на комп'ютері до найменших дрібниць будь-який історичний період у житті рідного міста. Досить лише натиснути клавішу та відкрити програму. В експозиційних залах юні глядачі можуть гратися в самураїв, переодягатися у вбрання придворних чиновників чи в барвисті костюми театру Кабукі. «Торкнутися історії руками» – в цьому привабливості експозиції, її магічний сенс. А за вікном, заввишки з десять поверхів, що перед ескалатором, в серпанку відкривається панорама сучасної Осаки. Череду хмарочосів огинає синя стрічка ріки. У її долині ще у XVII столітті було збудовано замок правителя – сьогуна. Сьогодні тут – музей середньовічного побуту самураїв. Прекрасний парк палацу, прикрашений десятками композицій із хризантем – любов і гордість городян.

Не лише Осака, Кіото чи Токіо хизуються потужними музеями, в містечках чи навіть селах, повсюдно відчутна потреба

Де знайти слова, щоб описати всі прогулянки Осакою, розповісти про фантазії садівників, про красу експозицій у холах модерних готелів, про делікатність людей, про гречність таксистів, уніформа яких включає білосніжні рукавички, та про мереживні чохла на сидіннях автомобіля. Якщо згадати про всі храмові чаювання, де пейзаж «п'єш» із таким самим благоговінням, як і зелений густий гіркуватий чай. Схиляння Осаки перед мистецтвом особливе, тотальне. Багато що у цій зустрічі стає частиною власної свідомості – знаком такого життя, яким воно має бути у нас вдома. І хоча всю

Осаку, як букет польових квітів, «узяти в оберемок» неможливо, щоб подарувати її читачеві, промовчати про Музей історії було б неприпустимо.

Перетнувши широку площу, наближаємося до Музею, чий силует схожий на вітрила. Гнучка лінія фасаду, гра скляних площин і ритмів легких металевих конструкцій – усе створює відчуття корабля, що пливе назустріч. Елегантний хмарочос привітно зустрічає відвідувачів просторим фойє, що виблискує полірованим білим мармуром, матово-сріблястим освітленням. Музей масово відвідують. Інтерес до історії країни – є постійною

незкомнені | contemporary art | mysterious | hidden | fine place | художні

у збереженні та репрезентації культурної спадщини. Маленьке містечко Хіконе, що притулилося до могутньої фортеці XVII століття, пишається відкритим там у 1987 році музеєм із колекцією зброї та обладунків самураїв, каліграфії, живопису на сувоях, а також музичними інструментами, театральними масками та костюмами, атрибутами чайної церемонії.

Фортеця Хіконе – осередок самураїв, які були воїнами могутньої династії Лі «періоду Едо» (1615–1868 рр.). До замку-фортеці йдемо широкими кам'яними сходами. Здається, що чути тупіт війська у важких обладунках. Замок і навіть пейзаж – лаконічні. Інтер'єр строгий та функціональний. Це світ самураїв – воїнів, що захищали дорогу, яка проходила до імператорської столиці – Токіо. Японських самураїв через спорядження називали «будинком із луком та конем». Основою їхньої етики були абсолютна відданість своєму господарю, культ мужності, презирства до смерті та ідея дзенського «просвітлення». Шлях до досконалості відкривався інтуїтивно, збігався із дисципліною духу самураїв. Вони однаково вправно володіли не лише мечем, але й пензлем каліграфа та віршуванням. У музейній колекції Хіконе – кінська зброя, мечі й цуби, шкіряні пояси, нагрудні панцирі – все це шедеври від епохи Камакура (1192–1333) до правління династій Лі Гі (1625–1676) та Лі Наоокі (1656–1717). В Хіконе всю військову амуніцію покрито червоним лаком. Військо хіконських феодалів було відомим як «червона охорона». Мечі самураїв – гордість музейної колекції. Ця зброя славилася далеко за межами острівної країни.

◀ Кімната будинку-музею майстра Каваї Канжіро

- ◀ Дорога до замку Хіконе
- ▶ Майстер Каваї Канжіро
- ▼ Будда з храму Хорудзі
- ▲ Модерні експозиції у холах метрополітену

[музеї світу

корені | contemporary art | my s

Якщо доля привела тебе до Кіото, треба власну художню вразливість тримати жорстко у самурайській дисципліні. Гортаєш путівник, і очі розбігаються: більше ніж триста храмів, сади, парки, маленькі та великі музеї – все хотілося б оглянути. У відчаї від того, що не можливо все охопити, доводиться вдовольнятися поглибленим ознайомленням із кількома шедеврами... а серед них – Дім-музей майстра Каваї Канжіро (1890–1966). Оселю знаходимо у хитросплетінні вуличок та провулків густонаселеного кварталу. Вузький і непоказний фасад будинку оманливий. Дім майстра досить просторий і розташований углиб кварталу. Все в цьому будинку: меблі, люстри, дві печі для випалення кераміки, скульптурна майстерня – не лише задумано, але й виконано художником-універсалом. Каваї був ще й поетом. Окремі фрази, уривки віршів на сувоях, нібито ненавмисно призабуті майстром на столі вітальні та робочого приміщення, створюють ефект реальної присутності сенсея Каваї. Чуємо його голос: «Будь-хто може робити красиві речі. Здатність самовираження та творчості є у кожного, але не всі це усвідомлюють». Садок, оточений

житловими приміщеннями, сприймається ядром цього «гнізда». Цей сад майстерного кабінету – «токо» місце усамітнення для літературних занять. На столику лишилися лежати сувої й палички для письма. «Людина не шукає роботу, це робота відшукує людину. Так само і краса – вона всюди, вона лише чекає, поки людина знайде її. Краса любить людину...»

Скульптура Каваї Канжіро, яка заповнює будинок, – свідство величезного пластичного таланту могутньої особистості. У відчутті майстром великої форми помітні перегуки з гігантами європейського авангарду, в першу чергу, з Генрі Муром. За життя Каваї-скульптор реалізувався у трьох напрямках. У перший період митець працював під очевидним впливом класичної корейської та китайської кераміки; друга фаза – тоді скульптура створювалася в дусі народної пластики Японії. Завершення творчого шляху відбулося у

жизньтворчість | світ митця | the new

«світі незавершених форм» – модерній скульптурі. Вона вражає вишуканими пластичними знахідками. У лаконічних формах гуркоче потужна сила, схожа на вогонь у запечатаній печі для випалювання кераміки... І знову чути голос маестро: «Експресія в Японії не є прямою чи очевидною. Ми можемо сміятися, коли нам хочеться плакати... Такі речі не зрозумілі іноземцям, але це також добре... У невідомості є щось захоплююче!».

Сенсей Каваї Канжіро пізнав радість популярності й слави за життя, але, як пишуть критики, котрі знали майстра особисто, протягом усього шляху він зберігав щире безпосередність і свіжу зацікавленість дитини. Популярність не зробила його егоцентриком, як це буває з художниками менш обдарованими. Спадщину геніального філософа, естета, скульптора, всю ауру дому-музею свято оберігає влада Кіото. Політика міста, як і всієї Японії на початку ХХІ століття, об'єднує пам'ять предків та нервову напругу майстрів-урбаністів. Музеї Японії – осередок втілення цієї культурної політики. «Яке чудове Тепер, – писав Каваї у одному з віршів, – це справжня вічність».

